

**Izvještaj sa ministarskog sastanka Procesa saradnje ministara
odbrane zemalja Jugoistočne Evrope (SEDM),
26-27. novembar 2025. god,
Sarajevo, Bosna i Hercegovina**

Ministarski sastanak Procesa saradnje ministara odbrane zemalja Jugoistočne Evrope (SEDM), održan je 26. i 27. novembra 2025. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Na sastanku je učestvovao ministar odbrane Dragan Krapović sa delegacijom.

Osim ministra odbrane Crne Gore, sastanku su prisustvovali ministri odbrane Bosne i Hercegovine (**Zukan Helez**), Moldavije (**Anatolie Nosatii**), Sjeverne Makedonije (**Vlado Misajlovski**), Rumunije (**Liviu-Ionut Mosteanu**) i Slovenije (**Borut Sajovic**). Pomoćnici ministara odbrane predstavljali su Albaniju (**Blerina Abrazhda**), Bugarsku (**Radostin Iliev**), Grčku (**Athanasios Davakis**), Srbiju (**Predrag Bandić**) i Tursku (**Musa Heybet**). Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske predstavljao je savjetnik ministra odbrane (**Tomislav Galić**), dok je Ministarstvo odbrane Gruzije predstavljao prvi zamjenik ministra odbrane (**Paata Patiashvili**). Predstavnik Ministarstva odbrane Republike Italije bio je državni podsekretar za odbranu (**Matteo Perego di Cremnago**). Sastanku su prisustvovali i general **Bilbil Bitri**, komandant Brigade za očuvanje mira u Jugoistočnoj Evropi (SEEBRIG), ambasador **Konstantin-Mihail Grigorije**, direktor Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC) i **Bojana Balon**, šefica Centra za kontrolu naoružanja za Jugoistočnu Evropu (UNDP SEESAC). Na sastanku nije bilo predstavnika Sjedinjenih Američkih Država ni Ukrajine.

Sastanak je otvorio ambasador **Eleftehrios Anghelopoulos**, predsjedavajući Koordinacionim odborom (CC) i Političko-vojnim upravnim odborom (PMSC) inicijative SEDM. Ambasador Angelopulos je zahvalio Bosni i Hercegovini na gostoprimstvu i Ministarstvu odbrane BiH na odličnoj i profesionalnoj organizaciji ovogodišnjeg SEDM ministarskog sastanka. Naglasio je da je bezbjednosni ambijent značajno izazovniji danas nego u bilo kom periodu u skorijoj istoriji, te da je u tom smislu neophodno da ostanemo posvećeni regionalnom dijalogu i otvoreni za istraživanje novih oblika saradnje. Predsjedavajući je zatim predstavio zaključke sa ovogodišnjih sastanaka Koordinacionog odbora (CC) i Političko-vojnog upravnog odbora (PMSC) i informisao prisutne o statusu aktuelnih SEDM projekata.

Prisutnima se potom obratio ministar **Zukan Helez**. Kazao je da inicijativa SEDM predstavlja platformu za podršku evropskom i evroatlantskom putu našeg regiona, čija je stabilnost ključna za sigurnost Evrope u cjelini. Naglasio je da je ovaj sastanak važan za regionalni politički dijalog, pogotovo imajući u vidu današnje vrijeme otvorenih sukoba, kada su regionalna solidarnost i

koordinacija važniji nego ikad. Riječ je potom preuzeo **Athanasios Davakis**, koji je pozdravio prisutne i zahvalio Rumuniji na uspješnom predsjedavanju u protekle dvije godine. Takođe, kazao je da SEDM predstavlja ključnu inicijativu za jačanje regionalne saradnje i promovisanje jedinstva i zajedničkih vrijednosti.

Uslijedio je kratak pregled statusa aktuelnih projekata: **IMIHO** – Interconnection of Military Hospitals (Projekat uvezivanja vojnih bolnica i medicinskih centara); **FLSD** – Female Leaders in Security and Defence (Žene lideri u bezbjednosti i odbrani); **Platform for Enhancing SEDM members' Resilience** (Platforma za poboljšanje otpornosti država članica SEDM-a) i **SEESIM** – South Eastern Europe Simulation Network (Simulaciona mreža za Jugoistočnu Evropu).

Zatim je general **Bilbil Bitri** informisao prisutne o aktivnostima SEEBRIG-a koje su realizovane od posljednjeg ministarskog sastanka, ističući da je neophodno povećati interoperabilnost kapaciteta zemalja članica kroz koordinaciju, interakciju i jačanje vidljivosti i relevantnosti SEEBRIG-a.

Predstavnici ministarstava odbrane zemalja članica SEDM su u svojim obraćanjima predložili nacionalne pozicije u odnosu na **uticaj ruske agresije u Ukrajini i sukoba na Bliskom istoku na regionalnu bezbjednost**, kao i **budućnost SEDM inicijative**.

Ministar odbrane Crne Gore **Dragan Krapović**, u svom obraćanju je izrazio zahvalnost domaćinima na odličnoj organizaciji i čestitao Grčkoj na preuzimanju predsjedavanja SEDM, ističući očekivanje da će inicijativa pod njenim vođstvom nastaviti da unapređuje regionalnu saradnju i bezbjednosni dijalog. Ministar je ukazao na složeno i nepredvidivo bezbjednosno okruženje koje je izmijenjeno ratom protiv Ukrajine, konfliktima na Bliskom istoku i drugim savremenim izazovima. Naglasio je da je rat u Ukrajini dodatno otvorio pitanja odbrambenih kapaciteta i ubrzao modernizaciju oružanih snaga u državama regiona, dok je NATO na svom istočnom krilu uspostavio nove borbene grupe i unaprijedio vazdušni nadzor.

Ministar je informisao učesnike da je Crna Gora za 2025. godinu planirala izdvajanje od preko 2% BDP-a za sektor odbrane, od čega je više od 30% predviđeno za projekte modernizacije i ispunjavanje NATO ciljeva sposobnosti. Najavio je dalja angažovanja Crne Gore u Bugarskoj i Letoniji, kao i pripreme za doprinos misiji EUMAM i mehanizmu NSATU. Takođe, istakao je da je pokrenuta sveobuhvatna revizija strateških dokumenata odbrane radi prilagođavanja novim bezbjednosnim uslovima.

Ministar je posebnu pažnju posvetio zemljama Zapadnog Balkana koje nisu članice NATO-a, ukazujući na povećane rizike po stabilnost usljed unutrašnjih tenzija i malignih uticaja. Istakao je da je rat u Ukrajini ponovo ojačao ulogu evropskih integracija, pri čemu je strateški značaj regiona postao vidljiviji nego u prethodnoj deceniji. Krapović je naglasio i uticaj konflikata na Bliskom istoku na bezbjednost regiona, uključujući migracione pritiske, rizik od radikalizacije, jačanje hibridnih prijetnji i pojačan uticaj spoljnjih aktera. Ukazao je na potrebu jačanja regionalne razmjene informacija, intenzivnije obavještajne saradnje i većeg angažmana EU i NATO u izgradnji kapaciteta otpornosti.

Na kraju izlaganja, ministar je ocijenio da SEDM ostaje značajna platforma za jačanje stabilnosti Jugoistočne Evrope, ističući važnost nastavka zajedničkih napora za intenziviranje regionalnog političkog dijaloga i saradnje na polju odbrane.

Predstavnici ministarstava odbrane zemalja članica inicijative SEDM su u svojim obraćanjima konstatovali da ruska agresija protiv Ukrajine nastavlja da prijeti evroatlantskoj bezbjednosti i poziva na solidarnost i jedinstvo svih zemalja Jugoistočne Evrope u pružanju političke, vojne i finansijske podrške Ukrajini. Poručili su da se SEDM mora prilagoditi aktuelnom bezbjednosnom ambijentu i dodatno razvijati kroz projekte namijenjene jačanju odbrambenih kapaciteta i otpornosti, kao i kroz intenzivniju saradnju među zemljama članicama. Takođe, istakli su da je jedan od osnovnih ciljeva SEDM inicijative podrška integracijama i saradnji u okviru evropskih i evroatlantskih struktura.

Na kraju sastanka, usvojena je **Zajednička izjava (Joint Statement)**, kojom se promovise konstruktivna saradnja u Jugoistočnoj Evropi, u cilju obezbjeđenja mira, stabilnosti i povjerenja među zemljama regiona. Ministar odbrane Moldavije je predložio da se u tekst Izjave doda dio koji se odnosi na podršku suverenitetu i teritorijalnom integritetu Moldavije. Međutim, predsjedavajući je podsjetio na procedure u skladu sa kojima se usaglašavanje mora sprovesti prije održavanja ministarskog sastanka, kao i da je neophodan konsenzus svih zemalja članica za unošenje predloženih izmjena u tekst Izjave. Dogovoreno je da Moldavija dostavi svoje predloge za Zajedničku izjavu naredne godine, uoči ministarskog sastanka koji će biti održan na Bledu, R. Slovenija.